

Eventmageri i forskningen

Galathea 3 blev den hidtil største kombinerede forsknings- og formidlingsindsats, men der er ikke interesse for at evaluere indsatsen. Derfor bør forskerne selv overveje, om de skal deltage næste gang.

Af Jens Olaf Pepke Pedersen, ph.d. i atomfysik og seniorforsker på DTU Space. jopp@space.dtu.dk

I Danmark har vi en fornem tradition for videnskabelige ekspeditioner, ikke mindst i udforskningen af Grønland og med højdepunkter som den arabiske rejse i 1761-67 og Galathea i 1845-47. De store verdensekspeditioner, hvor man drog ud for at opdage nyt land og nye kulturer, havde imidlertid deres storhedstid i 1800-tallet. I dag er der så mange specialbyggede forskningsfartøjer, der konstant sejler havene tynde, at da Galathea 3 i august 2006 begyndte sit otte måneder lange togt, var den som videnskabelig ekspedition for længst blevet en anakronisme.

Dobbelt formål

Ideen til Galathea 3 blev da heller ikke født i forskerkredse, men på Morgenavisen Jyllands-Posten, og den fik hurtigt bred politisk opbakning. På forbavsende kort tid lykkedes det at samle 250 mio. kr. fra offentlige og private kasser til projektet, som ifølge et aktstykke i Folketinget fik et dobbelt formål: Et videnskabeligt, hvor man skulle følge op på de to tidligere Galathea-ekspeditioner og gennemføre "relevant forskning", og et formidlingsmæssigt, hvor ekspeditionen skulle styrke interessen for naturfagene i undervisningssektoren.

Galathea 3 blev dermed den hidtil største kombinerede danske forsknings- og formidlingsindsats, og man kunne derfor også forvente, at der ville være interesse for at evaluere, hvad der kom ud af den store investering. Men efter hjemkomsten har kun Dansk Folkeparti forsøgt at opklare, om man kunne lære noget af historien. I 2009 fik daværende forskningsordfører Jesper Langballe (DF) således videnskabsminister Helge Sander (V) til at love, at der ville komme en evaluering af forskningsresultaterne. Sander mente dog med henvisning til, at man stadig var i gang med at analysere data fra den anden Galathea-ekspedition i 1950-52, at en evaluering tidligst ville give mening efter fem år.

Forskningsevaluering blev aflyst

I efteråret 2012 spurgte Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) derfor igen til evalueringen, men nu mente forskningsminister Morten Østergaard (RV), at det måtte være nok med en spørgeskemaundersøgelse blandt togtets projektledere. Det resulterede i en kort rapport, som udkom i stilhed sidste sommer. Heldigvis viste rapporten, at 34 ud af 38 projektledere selv syntes, at ekspeditionen i nogen grad eller i høj grad havde ført til ny indsigt, og heraf havde de 31 identificeret nye forskningsspørgsmål. En citaions-

analyse af de i alt 82 artikler, som på det tidspunkt var kommet ud af ekspeditionen og som kunne findes i *Web of Science*, viste desuden, at citationerne var på niveau med øvrige danske forskningsartikler.

Konklusionen må derfor være, at forskningen var af god kvalitet, og at deltagerne stort set var tilfredse. Men om det også var den optimale udnyttelse af en kvart milliard forskningskroner forbliver ubesvaret.

Formidlingen blev en fiasko

Den politiske interesse for at evaluere det andet hovedformål – formidlingen – har været ikke-eksisterende. Tankegangen var ellers, at hvis man satte forskere og journalister sammen på et skib, ville det give en masse nye og friske historier. Efter hjemkomsten erklærede skibschef Lars H. Hansen og en af togtlederne imidlertid formidlingen for en regulær fiasko, og mange andre, blandt andet Bertel Haarder, har været ude med en tilsvarende kritik.

Som en del af sit specialeprojekt analyserede geofysiker og videnskabsjournalist Charlotte Autzen næsten 1.000 artikler om Galathea 3, og ifølge Videnskab.dk konkluderede hun, at ekspeditionen "politisk set har været en ualmindelig naiv konstruktion". Problemet var ifølge Autzen, at medierne tog deres normale arbejdsvaner med ombord, hvor de søgte konflikter og sensationelle opdagelser. Kun ganske få artikler skabte et så spændende billede af forskerlivet, at det kunne lokke unge ind på de naturvidenskabelige uddannelser.

En forskningsevent?

Galathea 3 var et top-down projekt, hvor rute og tidsplan var lagt fast, og så kunne forskerne ellers melde sig til på de strækninger, der havde deres interesse. At Galathea 3 ikke altid var lige vigtig som platform fremgår af, at man som følge af Muhammedkrisen måtte foretage en større ændring af ruten. Ifølge Ekspeditionsfonden fik det ingen betydning for forskningen, og de planlagte projekter blev i stedet gennemført "ved flytransport".

Måske kan man bedst betegne Galathea 3 som en "event", som vi ellers mest kender det fra kulturlivet. I fravær af en egentlig evaluering af projektet kan man frygte, at eventmageriet vil brede sig yderligere til forskningsverdenen. Så man må vel blot opfordre forskerne til at overveje, om de en anden gang skal sige, at de hellere vil have et par flybilletter i stedet for. ■